**ת"צ 30065-02-22 וסילישין נ' ג'וליה מעדני בשר בע"מ**

**מספר בקשה: 16**

**לפני כבוד השופט גד גדעון**

**מבקשת** **ורוניקה וסילשין**
ע"י עו"ד נועם צוקר

**נגד**

**משיבה** **ג'וליה מעדני בשר בע"מ**
ע"י עו"ד ישראל שדה

## פסק דין

בקשה לאישור הסדר פשרה, לפי סעיפים 18 ו-19 לחוק חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006. הוחלט לאשר את הסדר הפשרה, כמפורט להלן.

ביום 14.2.2022 הגישה המבקשת לבית המשפט תובענה ובצדה בקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית, והתובענה בטענה, כי המשיבה לא הפחיתה את משקל האריזה בעת ששקלה דברי מאכל הנמכרים לפי מחיר ליחידת משקל, לצורך תמחורם.

המשיבה השיבה לבקשת האישור, וטענה, בין היתר, כי קיזוז משקל האריזה התבצע בפועל, הגם שלא קיבל ביטוי בחשבוניות המודפסות, וכי לכל היותר היו כשלים נקודתיים, ואין מדובר במדיניות מכוונת המפירה את הוראות הדין. כמו כן טענה כי ממילא אין מתקיימים התנאים הנדרשים בחוק תובענות ייצוגיות לאישור התובענה כייצוגית.

המבקשת הגישה תשובה לתגובה לבקשת האישור. בהמשך התקיים דיון ראשון, ולאחר משא ומתן שניהלו הצדדים בפני המגשר עו"ד ניר אמודאי, גיבשו הצדדים הסדר פשרה.

הצדדים פעלו לפרסום מודעה בדבר הגשת הבקשה לאישור הסדר פשרה ומסירת עותק ליועץ המשפטי לממשלה, למנהל בתי המשפט ולממונה על הגנת הצרכן. לא הוגשו התנגדויות להסדר הפשרה המוצע או בקשות ליציאה מהקבוצה, ומטעם הגורמים המקצועיים במדינה נמסר כי הם אינם מוצאים לנכון להביע עמדה, לחיוב או לשלילה, לגבי הסדר הפשרה.

**<u>הגדרת הקבוצה</u>**

הקבוצה שעליה יחול הסדר הפשרה היא: "כלל לקוחות המשיבה אשר רכשו מוצר/י בשר ו/או עוף ארוז, קפוא או טרי בחנויות המשיבה (שנארזו בחנות או במקום אחר) מיום 9.2.2015 ועד ליום אישור הסדר הפשרה, ואשר בעת עריכת החשבון בגין הרכישה (חישוב המחיר בש"ח בהתאם למשקל הבשר בק"ג/גרמים) לא מופיעה הפחתת משקל האריזה".

**<u>עילות התובענה, השאלות המהותיות של עובדה או של משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה והסעדים הנתבעים</u>**

<u>העילות אשר פורטו בתובענה</u>: הפרת חוק הגנת הצרכן וצו הגנת הצרכן (סימון ואריזה של מוצרי מזון), הפרת חוק המכר, הפרת חוק התקנים, הפרת חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), הפרת חובה חקוקה לפקודת הנזיקין ועשיית עושר ולא במשפט.

<u>השאלות המשותפות</u> הן כפי שפורטו בתובענה.

<u>הסעדים שנתבעו הם</u>: פיצוי כספי; סעד הצהרתי הקובע כי המשיבה הפרה את הוראות הדין; וצו עשה המורה למשיבה להפחית את משקל אריזת המוצר ממשקל המוצר המחויב בתשלום; וצו לא תעשה המורה למשיבה לחדול מלכלול במשקל המוצר המחויב בתשלום את משקל האריזה.

**<u>עיקרי הסכם הפשרה</u>**

הסכם הפשרה מתייחס לפיצוי כספי שיינתן על דרך של הנחה ולהסדרה לעתיד - החל מהמועד הקובע, שהוא המועד שבו פסק הדין המאשר את הסדר פשרה יהפוך לחלוט (להלן: "**המועד הקובע**"), תיתן המשיבה הנחה של 10% על רכישת מוצרי עוף ומוצרי בשר מעובדים המשווקים באריזה, וזאת עד לשווי של 400 אלף ₪. כל עוד תינתן ההטבה, מתחייבת המשיבה שלא להעלות את מחירי המוצרים מושא ההטבה. ההנחה תינתן על מוצרים במפורט בנספח 1 להסדר הפשרה, ומתוך מחירם הבסיסי כפי שהיה ביום 27.11.2024. ההטבה לא תפורסם ללקוחות. על הקבלה ללקוח יירשם, כי ניתנה הנחה במסגרת הסדר פשרה בתובענה ייצוגית. לאחר השלמת מתן ההטבה תגיש המשיבה הודעה לבית המשפט. למרות האמור הוסכם בין הצדדים כי אם יהיה שינוי מחירים רוחבי/ארצי במחירי המוצרים הכלולים בהטבה והנובע משינויים שאינם בשליטות המשיבה, תהיה המשיבה

זכאית לייקר את המחיר הבסיסי גם בתקופת ההסדר. ככל שמצב כאמור יקרה, תימסר הודעה לב"כ המבקשת טרם העלאת המחירים.
המשיבה התחייבה להגדיר את הקופות בסניפיה, כך שבחשבוניות ללקוחות יופיע באופן ברור ומובן קיזוז משקל האריזה ממשקל הבשר וממחירו, באופן שעל גבי החשבוניות יופיע משקל האריזה שקוזז והזיכוי הכספי ללקוח בגין הקיזוז.

**<u>חוות דעת בודק</u>**

הצדדים ביקשו לקבוע כי בנסיבות העניין מתייתר הצורך במינוי בודק לפי הוראות סעיף 19(ב)(1) לחוק.

סבורני כי ניתן לקבל את בקשתם. זאת, בשים לב לגובה הפיצוי שאיננו גבוה, כך שאינו מצדיק את העלויות הכרוכות במינוי בודק חיצוני, את העובדה שהפיצוי הכולל ניתן בהנחות בשיעור מדויק, והתחשיב איננו מורכב, כך שאין נדרשת חוות דעת של בודק על מנת להעריך את שווי הסדר הפשרה, ומינויו עלול להאריך את ההליך שלא לצורך; את העובדה שהסדר הפשרה גובש במסגרת הליכי גישור; ואת העובדה שבחינת סבירותו של הסדר הפשרה בנסיבות העניין היא שאלה משפטית בעיקרה, ואיננה עניין הכרוך במומחיות.

**<u>אישור הסדר הפשרה</u>**

הסדר הפשרה הינו לסברתי ראוי, הוגן וסביר בנסיבות העניין, ויש לאשרו. לעניין זה יצוינו השיקולים שלהלן:

התובענה שהוגשה עומדת, לכאורה, בתנאים לאישור תובענה ייצוגית הקבועים בסעיפים 3, 4 ו-8(א), שכן בקשת האישור נסבה על תובענה של לקוח כלפי עוסק לפי פרט 1 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות; התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה; על פני הדברים התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה להכריע בעניינם של חברי הקבוצה; ולא מצאתי טעם לסבור כי המבקשת או באי הכוח מנהלים את ההליך שלא בדרך הולמת ושלא בתום לב.

בבחינת הסיכונים והסיכויים בהמשך ניהול התובענה הייצוגית אל מול יתרונותיו וחסרונותיו של הסדר הפשרה, מצאתי, כי בעניינו מתקיימים סיכונים וקשיים שונים לשני הצדדים, שבסופו של דבר באו לידי ביטוי בהגעה אל הסכם הפשרה. אף אם קיימת אפשרות סבירה שהשאלות תוכרענה בתובענה לטובת הקבוצה, ככל שההליך היה מתנהל עד תומו,

היה על המבקשת לעבור מעל משוכות הניצבות בפניה על מנת להוכיח את מלוא טענותיה. כך היה עליה להתגבר על טענות ההגנה מטעם המשיבה כי בפועל התבצע קיזוז. עוד היה על המבקשת להוכיח כי המעשים הנטענים מקימים את העילות הנטענות, והיה עליה להוכיח את הנזק האישי והקבוצתי שנגרם ואת היקפו.

נוכח השלב שבו מצוי ההליך, טרם אישור התובענה כייצוגית, לפני דיון בתובענה הייצוגית, יש קושי לקבוע מהו הסעד שהיה נפסק לטובת חברי הקבוצה, אם בכלל, בשים לב לטענת המשיבה (שהמבקשת מתנגדת לה), כי קיזוז משקל האריזה ממשקל המוצר הכולל, נעשה עוד קודם הגשת בקשת האישור. למעשה, הסעדים המוצעים בהסדר הפשרה הם הסעדים שחברי הקבוצה היו עשויים לקבל אילו הייתה הכרעה בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה. החלופה להסדר הפשרה היא קיומו של הליך משפטי ארוך ויקר, שתוצאתו הסופית אינה ידועה למי מהצדדים. אל מול אלו עומדים החיסכון בעלויות ובזמן שיפוטי, שכן הצדדים הגיעו להסדר פשרה עוד בטרם התקיים דיון הוכחות בתיק.

סיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין. הסדר הפשרה כולל תיקון צופה פני עתיד, לעניין הצגת קיזוז משקל האריזה על גבי הקבלות ללקוחות, תיקון אשר יניב תועלת רבה לכלל הציבור; והתחייבה לפצות את הציבור – כך שהושגה התכלית העיקרית של ההליך, הן כלפי העבר והן כלפי העתיד. הסדר הפשרה מקיים את התכלית שעמדה בבסיס הגשת בקשת האישור והתובענה, והוא תיקון ההפרות, פיצוי הציבור והרתעת אורזים או משווקים מפני התנהלות דומה. נראה אפוא שהתובענה מיצתה את עצמה, ואין עוד תועלת בהמשך ניהול עד סיומה בפסק דין סופי.

מכיוון שקיים קושי לאתר באופן מדויק את חברי הקבוצה, הרי שלקוחותיה הקיימים של המשיבה, שאפשר שהם גם לקוחות חוזרים, יכולים להוות תחליף הולם לחברי הקבוצה (השוו: רע"א 2957/17 **סופרגז חברה ישראלית להפצת גז נ' שוורצמן** (17.3.2024), בפסקה 41). מימוש ההטבה אינו מותנה במאמץ כלשהו, וההנחה מתבצעת בקופה באופן אוטומטי. הנספח להסכם, שבו פורטו מחירי המוצרים כיום לפני ההנחה, מבטיח כי לקוחות המשיבה ייהנו מהנחה "אמתית". בכך מביא ההסדר תועלת ממשית לחברי הקבוצה בדמות הנחה כספית על מוצר שהם ממילא קונים.

זאת ועוד, כאמור, איש לא ביקש להתנגד להסדר הפשרה (או לצאת מן הקבוצה), והגורמים המקצועיים לא התנגדו אף הם.

**<u>גמול ושכר טרחה</u>**

הצדדים הגישו המלצה מוסכמת לעניין תשלום גמול למבקשים ושכר טרחה לבאי כוחם, שלפיה המשיבה תישא בתשלום גמול למבקשת בסך של 25,000 ₪, שישולם עד למועד הקובע; וכן בשכר טרחה בסך של 60,0000 ₪ בתוספת מע"מ. שכר הטרחה יחולק לשניים: סכום של 42,000 ₪ בתוספת מע"מ ישולם לב"כ המבקשת עד למועד הקובע; וסכום של 18,000 ₪ בתוספת מע"מ ישולם לב"כ המבקשת בתוך 14 ימים מיום הגשת ההודעה מטעם המשיבה על השלמת ביצוע הפשרה. הצדדים צירפו תצהירים לפיהם פרט לסכומים המוצעים האמורים לא קיבלו הם או באי כוחם, ולא יקבלו בעתיד, כל טובת הנאה מחוץ להסדר הפשרה.

בהתאם לסעיפים 22-23 לחוק תובענות ייצוגיות, שקלתי את התועלת שהביאה בקשת האישור לחברי הקבוצה שבאה לידי ביטוי בכך שבעקבות בקשת האישור פעלה המשיבה – לפחות לטענת המבקשת – לקיזוז משקל האריזה ממוצרי המשיבה ולמתן זיכוי כספי לצרכנים בגין קיזוז משקל האריזה; בכך שקיזוז משקל האריזה והזיכוי מוצגים כעת על הקבלה ללקוחות; ובערכו של שווי הפיצוי לציבור. שקלתי גם את הטרחה שהשקיעו המבקשת ובאי הכוח, את הסיכון שלקחו על עצמם, את התועלת שהביא ההליך לחברי הקבוצה ואת מידת החשיבות הציבורית של ההליכים, את אופן ניהול ההליך, את סכום הפיצוי הכולל (400 אלף ₪), ואת העובדה שסכומי הגמול ושכר הטרחה עולים בקנה אחד עם המדרגות לחישוב שכר טרחה בתובענות ייצוגיות שנקבעו בפסיקה. נתתי דעתי גם לעובדה שמדובר בהסדר פיצוי על דרך מתן הנחה ולנימוקי הצדדים באשר לכך, לרבות ההסדרה לעתיד המשיגה את תכלית ההרתעה.

אשר על כן מאושר ההסדר המומלץ לגבי גמול ושכר טרחה לתובעת ולבאי הכוח כאמור בהסדר הפשרה.

**<u>אגרת בית משפט</u>**

הצדדים הסכימו ביניהם כי המשיבה תשפה את המבקשת בגין החלק הראשון של האגרה ששולם על ידה. הצדדים ביקשו לפטור אותם מתשלום חלקה השני של האגרה. זאת, בין היתר, נוכח ההגעה להסדר פשרה בשלב מוקדם יחסית בהליך, ובהינתן שההסדר הושג בסיוע של מגשר ובראי המלצת בית המשפט.

המדינה טענה כי יש לדחות את הבקשה. לטענתה, בתקנות האגרות נקבעה אסדרה ספציפית במקרה של הסדר פשרה, ומחוקק המשנה לא מצא כי עצם ההגעה לפשרה מצדיקה פטור מיתרת האגרה. על כן, אין להתחשב בנימוקי פשרה כלליים פעם נוספת בשלב הנוכחי, ללא טעמים מיוחדים, אשר אינם מתקיימים בנסיבות המקרה.

הצדדים השיבו, כי בפועל נעתרים בתי המשפט לבקשות לפטור מתשלום החלק השני של האגרה, אף בנסיבות מתאימות פחות מנסיבותיו של מקרה זה.

על פי תקנה 7א(א)(4)(ב) לתקנות בתי המשפט (אגרות), תשס"ז-2007, בפסק דין המאשר הסדר פשרה בתובענה ייצוגית "רשאי בית המשפט לפטור את המבקש מתשלום חלקה השני של האגרה לפי פסקה זו, כולה או חלקה, מטעמים מיוחדים שיירשמו".

יש ממש בעמדת המדינה כי לא בכדי נקבע שאין די בעצם ההגעה להסדר פשרה כדי להוות טעם מיוחד, שכן אז החריג יהפוך לכלל, וכי לאגרה יש טעם ותכלית, והיא נועדה לא רק לכסות על העלויות הגבוהות הכרוכות בניהול ההליך אלא אף להוות גורם הרתעתי לשם הפחתת הגשת תביעות סרק וצמצום שיעורן ביחס לכלל התביעות הייצוגיות המוגשות לבית המשפט (ראו דברי ההסבר לתזכיר תקנות בתי המשפט (אגרות) (תובענה ייצוגית), התשע"ז-2017).

בשים לב לכך שמצד אחד, הצדדים פעלו בצורה ענייינית בהליך ופעלו לסיומו בשלב מוקדם יחסית כך שנחסך זמן שיפוטי משמעותי ובעלויות לצדדים, וכדי לתמרץ פשרות בשלבים מוקדמים, לכך שאין מדובר בתביעת סרק, ולכך שהמחצית השנייה של האגרה היא בסכום המהווה שיעור ניכר מסך הסכומים המשולמים בהסדר כולו – ניתן בזה פטור מתשלום של <u>מחצית</u> מחלקה השני של האגרה.

**<u>סוף דבר</u>**

נוכח כל האמור לעיל, הסדר הפשרה מאושר, וניתן לו תוקף של פסק דין, המהווה מעשה בית דין כלפי חברי הקבוצה.

הגמול ושכר הטרחה ישולמו על ידי המשיבה בהתאם לסכומים ולמועדים שהוצעו.

**ת"צ 30065-02-22 וסילישין נ' ג'וליה מעדני בשר בע"מ**

הצדדים יפעלו לפרסום הסדר הפשרה, בהתאם לנוסח שיוגש לאישור בית המשפט בתוך 14 יום. בעלויות הפרסום תישא המשיבה.

הצדדים יפעלו לפרסום מודעה בדבר אישור הסדר הפשרה בהתאם להוראת סעיף 25(4) לחוק, בנוסח אשר יגישו לאישור, בשני עיתונים יומיים.

ניתן פטור מתשלום של מחצית מחלקה השני של האגרה.

העתק מהחלטה זו ומההודעה על הגשת הסדר פשרה יועבר גם לפנקס התובענות הייצוגיות וליועץ המשפטי לממשלה באמצעות פרקליטות מחוז דרום.

ניתן היום, י"ב סיוון תשפ"ד, 18 יוני 2024, בהעדר הצדדים.

גד גדעון, שופט